

Sygn. akt III RC 29/17

POSTANOWIENIE

Dnia 1 sierpnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Sylwia Piasecka

Protokolant pracownik biurowy Karolina Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2017 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy

z powództwa M. R. (1)

przeciwko małoletniemu M. R. (2)

o obniżenie alimentów

postanawia:

odrzuć pozew.

/-/ Sylwia Piasecka

(na oryginale właściwy podpis)

Sygn. akt III RC 29/17

UZASADNIENIE

Powód – M. R. (1) złożył pozew przeciwko M. R. (2), reprezentowanemu przez przedstawicielkę ustawowa w osobie matki, o obniżenie obowiązku alimentacyjnego ustalonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 21 grudnia 2011 roku w sprawie I RC 875/11 z kwoty po 600,00 złotych miesięcznie do kwoty 300,00 złotych miesięcznie.

W uzasadnieniu wskazał, że wyrokiem z dnia 21 grudnia 2011 roku, wydanym w sprawie I RC 875/11, Sąd Okręgowy w Słupsku ustalił obowiązek alimentacyjny powoda na rzecz pozwanego w wysokości po 600,00 złotych miesięcznie z kwoty po 600,00 złotych miesięcznie do kwoty 300,00 złotych miesięcznie. Podkreślił, że w okresie zasądzenia alimentów pracował w firmie swojego ojca ze stałym wynagrodzeniem, jak również był na jego utrzymaniu, a nadto nie posiadał żadnych zobowiązań finansowych i nie posiadał nikogo na utrzymaniu. Natomiast przedstawicielka ustawowa małoletniego pozwanego otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 1.200,00 złotych.

Powód podniósł nadto, że obecnie jego sytuacja uległa zdecydowanej zmianie albowiem od 23 grudnia 2016 roku pozostaje w związku małżeńskim z D. R., z którą prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. We wspólnym gospodarstwie domowym pozostają jeszcze dzieci małżonki powoda, a mianowicie H. i M. W.. Podkreślił także, że jego małżonka od końca maja 2017 roku jest zatrudniona i z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 1.550,00 zł. Uzyskuje ona również alimenty w wysokości 400,00 złotych i pobiera świadczenie z programu 500+. Natomiast powód nie pracuje, jest zarejestrowany w (...) Urzędzie Pracy i z tego tytułu otrzymuje zasiłek w wysokości 534,00 złotych miesięcznie.

Powód wskazał, że miesięczne utrzymanie rodziny to kwota około 2.500,00 złotych, która obejmuje wydatki w postaci: czynsz za mieszkanie – 350,00 złotych, energie elektryczną – 125,00 zł internet i telefon – 150,00 zł, wyżywienie – 1.000,00 złotych, odzież i obuwie – 100,00 złotych, środki czystości i higieny oraz lekarstwa – 200,00 złotych. Przy czym często zmuszony jest korzystać z pomocy rodziny aby pokryć koszty związane z utrzymaniem rodziny. Natomiast przedstawicielka ustawowa małoletniego pozwanego i pozwany mieszkają w Niemczech, gdzie matka dziecka jest zatrudniona i otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości około 2.000 euro. Przedstawicielka ustawowa pozostaje we wspólnym gospodarstwie ze swoim mężem, który otrzymuje podobne wynagrodzenie.

W odpowiedzi na pozew, pełnomocnik przedstawicielki ustawowej w osobie adwokata, złożył wniosek o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania Sądowi właściwemu, tj. Sądowi Rodzinnemu w (...), w Niemczech.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwany M. R. (2) od 28 września 2015 roku jest zameldowany i mieszka na terenie Niemiec, gdzie również od października 2015 roku uczęszcza do szkoły. Podkreślił, że powód został dokładnie poinformowany o miejscu zamieszkania syna, nazwie szkoły oraz pozostałych danych adresowych. Dlatego też, zgodnie z Rozporządzeniem Rady WE nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 roku w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE z 2009 r. L7/1) oraz wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-184/14, właściwy do rozpoznania niniejszej sprawy jest sąd niemiecki.

W piśmie procesowym z dnia 27 lipca 2017 roku, profesjonalny pełnomocnik w osobie adwokata wniósł o odrzucenie powództwa z powodu braku jurysdykcji krajowej.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 1099 § 1 kpc brak jurysdykcji krajowej sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy. W razie stwierdzenia braku jurysdykcji krajowej sąd odrzuca pozew lub wniosek, z zastrzeżeniem art. 1104 § 2 lub art. 1105 § 6 kpc.

W myśl art. 1103³ § 1 kpc sprawy o alimenty oraz sprawy o roszczenia związane z ustaleniem pochodzenia dziecka należą do jurysdykcji krajowej także wtedy, gdy powodem jest uprawniony, który ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej.

Z powyższego wynika zatem, że ustawodawca skorzystał w cytowanym przepisie z łączników miejsca zamieszkania i miejsca zwykłego pobytu na terytorium RP, albowiem na gruncie spraw o alimenty przy ustalaniu jurysdykcji nie będzie mieć znaczenia kwestia obywatelstwa. Podkreślić przy tym należy, że Sąd polski ocenia według prawa polskiego, czy uprawniony ma miejsce zamieszkania na terenie Polski. Według art. 25 kc uprawniony ma miejsce zamieszkania na terenie Polski, jeżeli na tym terenie faktycznie przebywa z zamiarem stałego pobytu. O tym, że można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania, postanowił *expressis verbis* ustawodawca w art. 28 kc.

Faktyczne przebywanie (*corpus*) na terenie Polski to fizyczna (rzeczywista) obecność na tym terenie. Dlatego też dla oceny, czy dana osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania na terenie Polski, nie ma znaczenia zwykłość (zwyczajność) ani stałość pobytu. Istotny jest natomiast zamiar stałego pobytu na terenie Polski. W konsekwencji dana osoba może mieć miejsce zamieszkania na terenie Polski już od pierwszego dnia pobytu na tym terenie. Zamiar stałego pobytu (*animus manendi*) należy bowiem oceniać na podstawie faktycznego zachowania, nie zaś ukrytych intencji. O zamiarze "stałości" pobytu na terenie Polski świadczy zamiar ześrodkowania na tym terenie działalności życiowej (osobistej i majątkowej).

Istotnym jest nadto, że do spraw alimentacyjnych w sferze europejskiego prawa procesowego cywilnego stosuje się rozporządzenie Rady WE nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 roku w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE z 2009 r. L7/1), które w zakresie, w jakim ma zastosowanie, wyłącza zastosowanie przepisów kpc.

Do przedmiotowego zakresu zastosowania w/w rozporządzenia należą sprawy o alimenty w szerokim rozumieniu, obejmującym, w myśl art. 1, zobowiązania alimentacyjne wynikające "ze stosunku rodzinnego, pokrewieństwa, małżeństwa lub powinowactwa". Pojęcie spraw alimentacyjnych należy poddawać wykładni autonomicznej, na podstawie orzecznictwa TSUE wypracowanego jeszcze w czasach, gdy materię tę regulowała Konwencja brukselska, a następnie rozporządzenie Bruksela I.

Zakres terytorialny rozporządzenia Nr 4/2009 jest analogiczny, jak w przypadku rozporządzenia "Bruksela I bis", natomiast zakres czasowy obejmuje sprawy wszczęte począwszy od dnia 18 czerwca 2011 roku.

Ustawodawca unijny rozstrzygnął w art. 69 rozporządzenia, że ma ono, co do zasady, pierwszeństwo w stosunkach między państwami członkowskimi przed konwencjami i umowami, które dotyczą dziedzin regulowanych jego przepisami, i których stronami są państwa członkowskie, z zastrzeżeniami wskazanymi w rzeczonym przepisie.

Zgodnie z treścią artykuł 3 cytowanego rozporządzenia sądami, które mają jurysdykcję do rozpoznania spraw dotyczących zobowiązań alimentacyjnych w państwach członkowskich, są: sąd zwykłego miejsca pobytu pozwanego, sąd zwykłego miejsca pobytu wierzyciela, sąd, który zgodnie z prawem sądu ma jurysdykcję do prowadzenia postępowania dotyczącego statusu osoby, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron oraz sąd, który zgodnie z prawem sądu jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron.

Wymienione w art. 3 rozporządzenia podstawy jurysdykcji mają charakter przemienny. Dwie pierwsze spośród nich znajdują zastosowanie w tych sytuacjach, w których żądanie alimentacyjne jest głównym przedmiotem postępowania, natomiast dwie ostatnie odnoszą się do przypadków, gdy owo żądanie towarzyszy postępowaniu dotyczącemu statusu osoby bądź odpowiedzialności rodzicielskiej i stanowią w istocie odesłanie do odpowiednich norm jurysdykcyjnych państwa sądu. Wykładnia łącznika "zwykłego miejsca pobytu" użytego przez ustawodawcę unijnego w pierwszych dwóch wypadkach winna być analogiczna jak w przypadku rozporządzenia Bruksela II bis (tak też K. Weitz, *Jurysdykcja krajowa w sprawach alimentacyjnych*, s. 214). Należy podkreślić, że przed wejściem w życie rozporządzenia Nr 4/2009, gdy obowiązującą regulacją dla spraw alimentacyjnych pozostawało rozporządzenie Bruksela I, decydującym kryterium było miejsce zamieszkania, przemiennie z miejscem pobytu.

Rozporządzenie Nr 4/2009 dopuszcza w art. 4 możliwość ustanowienia jurysdykcji sądu lub sądów państwa członkowskiego (lub państwa będącego stroną Konwencji lugańskiej) w drodze umowy stron, z wyłączeniem spraw o alimenty na rzecz osób poniżej 18 roku życia. Zgodnie z tym przepisem umowa może dotyczyć sporów już istniejących bądź też przyszłych. Swoboda wyboru jest jednak ograniczona do zamkniętego katalogu dopuszczalnych opcji. I tak w sprawach dotyczących ogółu zobowiązań alimentacyjnych umowa jurysdykcyjna może wskazywać sąd lub sądy państwa członkowskiego, w którym jedna ze stron ma zwykłe miejsce pobytu bądź też sąd lub sądy państwa członkowskiego, którego obywatelem jest jedna ze stron. Przy czym przesłanki odnoszące się do możliwości skorzystania ze wskazanych podstaw jurysdykcji muszą być spełnione w momencie zawierania umowy dotyczącej wyboru sądu lub w momencie wytoczenia powództwa. Jurysdykcja umowna ma charakter wyłączny, chyba że strony postanowią inaczej i musi być zawarta na piśmie, przy czym każde przekazanie informacji za pomocą środków elektronicznych umożliwiające trwałą zapis takiej umowy uznaje się za równoważne formie pisemnej.

Ugruntowanie jurysdykcji jest również możliwe poprzez wdanie się w spór przez pozwanego (art. 5 rozporządzenia). Nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy pozwany wdaje się w spór jedynie w celu podniesienia zarzutu braku jurysdykcji.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że pozwany małoletni M. R. (1) wraz z przedstawicielką ustawową M. R. (3) mieszkają na terenie Niemiec, gdzie pozwany od dnia 28 września 2015 roku jest zameldowany, a od października 2015 roku uczęszcza tam do szkoły. Zatem, w ocenie Sądu, należy uznać, że to właśnie na terytorium Niemiec znajduje

się centrum egzystencji zarówno pozwanego, jak i jego matki, a w konsekwencji również zwykle miejsce pobytu. Okoliczność ta zresztą nie była kwestionowana przez samego powoda.

Należy nadto podkreślić, że strony nie zawarły żadnej umowy, która wyłączałaby właściwość Sądu zwykłego miejsca pobytu pozwanego, natomiast pozwany wdał się w spór jedynie w celu podniesienia zarzutu braku jurysdykcji.

Wobec powyższego zasadnym było, na mocy art. 1099 § 1 kpc, orzec jak w sentencji postanowienia.

/-/ Sylwia Piasecka

(na oryginale właściwy podpis)